

Ponašanje u poslovanju

Upute o poštenom postupanju u poslovanju

Sadržaj

Uvod	3
1. Poštenje u poslovanju	4
1.1. Ciljevi & teme	4
1.2. Naša definicija poštenog poslovanja	4
2. Podmićivanje & nedozvoljena pogodovanja	5
2.1. Rocheovo stajalište: Nulta tolerancija.....	5
2.2. Historijat	5
2.3. Korupcija.....	6
2.4. Podmićivanje	6
2.5. Davanje nedozvoljene koristi	7
2.6. Dopuštena davanja.....	8
2.7. Što smijete, a što ne smijete činiti.....	9
3. Darovi & gostoprimstvo	10
3.1. Percepcija je važna	10
3.2. Davanje darova & gostoprimstva	10
3.3. Primanje darova & gostoprimstva.....	10
3.4. Što smijete, a što ne smijete činiti.....	11
4. Postupanje s poslovnim partnerima	12
4.1. Načela.....	12
4.2. Dubinska analiza.....	12
4.3. Ugovori & Naknada za rad.....	13
4.4. Što smijete, a što ne smijete činiti.....	13
5. Sukob interesa	14
5.1. Načela.....	14
5.2. Što smijete, a što ne smijete činiti.....	15
Primjena	16
Stupanje na snagu	16

Uvod

Kao poslovna grupacija (dalje u tekstu: Grupa) koja posluje širom svijeta, Roche je odlučan u namjeri da u svim svojim poslovnim odnosima poštuje visoka etička načela. Poštenje, Hrabrost i Strast naše su Temeljne Vrijednosti koje utječu na naše ponašanje u poslovanju. U našim Korporativnim Načelima¹ preuzeli smo obvezu prema našim dioničarima da ćemo u svim poslovnim odnosima održavati visoke etičke, kvalitativne i socijalne standarde.

Našom Strateškom Izjavom „*Činiti Danas Ono Što Bolesnici Očekuju Sutra*“ obvezali smo se na najviše mjesto staviti interese bolesnika. Bilo kakva povreda načela poštenja može za posljedicu imati gubitak dozvole za rad, a time i onemogućiti neprekinutu opskrbu sigurnih proizvoda bolesnicima koji te proizvode trebaju. Mi želimo naše resurse usmjeriti u istraživanje i razvoj inovativnih proizvoda i usluga, a ne u plaćanje visokih kazni.

Kodeks Ponašanja Roche Grupe sadrži osnovna očekivanja u vezi ostvarivanja načela poštenja u poslovanju. Namjena ovih Uputa je dodatno razraditi i pojasniti aspekte poslovanja koji su vezani uz zahtjev poštenog postupanja. Slijediti visoka etička načela ne znači samo postupati u skladu sa važećim propisima, nego podjednako težiti i tome da se izbjegne makar i dojam protivnog postupanja. Sva takva nastojanja su nužna radi pripremanja odgovarajuće obrane u okvirima predviđenim primjenjivim zakonima i smjernicama.

Nadalje, naša predanost visokim etičkim načelima pred nas postavlja i zahtjev da propišemo i osiguramo primjenu načela poštenog postupanja globalno, bez obzira na lokalne propise koji mogu biti i manje strogi. Stoga smo odlučni primjenjivati načelo Jedinstvenog Rocheovog Pristupa, što znači da su načela poštenja jednako obvezujuća za sve funkcije unutar Grupe, segment proizvodnje lijekova i segment proizvodnje medicinskih proizvoda. Konačno, mi i od naših poslovnih partnera očekujemo da se pridržavaju Rocheovih načela poštenog postupanja u svim poslovima sa Rocheom.

Očekivanje da naši zaposlenici primjene visoka etička načela zahtijeva osiguranje odgovarajuće podrške i savjeta, gdje god i kad god su potrebni. U slučaju bilo kakvih dvojbi o ispravnom poslovnom postupanju, naši zaposlenici se sa pitanjima trebaju obratiti bilo neposredno nadređenima (engl. Line Management), lokalnom službeniku zaduženom za osiguranje sukladnosti postupanja (engl. Compliance Officer), glavnom službeniku za osiguranje sukladnosti postupanja (engl. Chief Compliance Officer), lokalno dostupnim servisima za pružanje pomoći i davanje savjeta ili Liniji za Pomoć & Savjetovanje² uspostavljenoj temeljem Kodeksa Ponašanja Roche Grupe. Jednako tako od Rocheovih zaposlenika se očekuje da progovore o svojim saznanjima korištenjem dostupnih kanala upozoravanja na neetična ponašanja³ ako drže, postupajući u dobroj vjeri, da je došlo do povrede Kodeksa Ponašanja Roche Grupe.

Roche je uspostavio sveobuhvatan sustav upravljanja (rizicima) u području sukladnosti u postupanju radi osiguranja primjene visokih načela poštenja u poslovanju. Roche je svjestan da pridržavanje tih načela može u određenim slučajevima dovesti i do gubitka posla. Ipak, sigurni smo da nam takvo postupanje donosi prednost u poslovanju. Uvjereni smo da poštenje jest i da će ostati temelj našeg održivog i uspješnog poslovanja i Roche kulture. Stoga zapamtimo: Svaki pojedinačni zaposlenik Rochea doprinosi ostvarenju ovoga cilja i zato je važno kako se ponašamo!

¹ Vidjeti str. 9 i 10 Kodeksa Ponašanja Roche Grupe.

² Vidjeti str. 12 Kodeksa Ponašanja Roche Grupe.

³ Vidjeti str. 13 Kodeksa Ponašanja Roche Grupe. Dobivanje povratnih informacija od zaposlenika je ključno za lokalnog službenika za osiguranje sukladnosti postupanja koji o svim bitnim incidentima može sastaviti izvješće putem Sustava Upozoravanja na Neetično Postupanje (engl. Business Ethics Incidents Reporting (BEIR)). Sumnje na koruptivna ponašanja se uvijek smatraju bitnim incidentima.

1. Poštenje u poslovanju

1.1. Ciljevi & teme

Ovom Uputom o poštenom postupanju u poslovanju (dalje u tekstu: **Uputa o Poštenom Poslovanju**) Roche nastoji ostvariti sljedeće ciljeve:

- precizirati i pojasniti što su glavna očekivanja u odnosu na zahtjev poštenog postupanja u poslovanju koji je sadržan u Kodeksu Ponašanja Roche Grupe;
- postići jedinstvo u razumijevanju načela poštenja u poslovanju;
- spriječiti povrede načela poštenja u poslovanju putem (i) definiranja prihvatljivog i neprihvatljivog ponašanja i (ii) davanja smjernica o tome kada i gdje potražiti pomoć i savjete;
- omogućiti stvaranje poveznica sa raznim drugim uputama i pravilima koja sadrže smjernice o postupanju u vezi sa posebnim pitanjima.

Uputa o Poštenom Poslovanju se bavi sljedećim temama:

- Podmićivanje & nedozvoljena pogodovanja;
- Darovi & gostoprimitstvo;
- Postupanje sa poslovnim partnerima;
- Sukob interesa.

1.2. *Naša definicija poštenog poslovanja*

Poštenje u poslovanju znači oboje, i stvarno etično postupanje u poslovanju i dojam takvog postupanja koje je usklađeno sa Kodeksom Ponašanja Roche Grupe i sa našom odlukom da se u poslovanju ponašamo na društveno odgovoran način⁴.

Poštenje u poslovanju ponajprije i primarno znači da se ponašamo u skladu sa svim primjenjivim zakonima i drugim propisima, kao i u skladu sa načelima poštenja koje je usvojio Roche⁵. Moramo biti svjesni činjenice da se rizici vezani uz pošteno postupanje i percepciju takvog postupanja neprestano preispituju i definiraju u skladu sa pouzdanim i proaktivnim poslovnim procjenama. Stoga se i primjenjiva načela poštenja nužno prilagođavaju, što je posljedica promjena u poslovnom okruženju. U svrhu praćenja tih promjena, zaposlenici imaju pravo pristupa najnovijim podacima putem tečajeva e-učenja (engl. E-learning) čija je svrha davanje zaposlenicima najnovijih informacija o pitanjima poštenog postupanja u poslovanju, sa konkretnim primjerima i analizama određenih slučajeva.

⁴ Vidjeti Rocheovo Korporativno Načelo "Obveze prema društvu" na str. 10 Kodeksa Ponašanja Roche Grupe.

⁵ Ona su sadržana u Kodeksu Ponašanja Roche Grupe, svim Uputama, Pravilima, Smjernicama, Standardnim operativnim procedurama koje je usvojio Roche npr. u *Rocheovoj Uputi o Postupanju u Području Tržišnog Natjecanja*, *Uputi o Postupanju sa Povlaštenim Informacijama*, *Smjernicama Dobre Poslovne Prakse u Odnosima sa Državnim Službenicima* i svim ostalim pravno obvezujućim Kodeksima, primjerice, IFPMA Kodeks, EFPIA Kodeksi, EUcomed Kodeks i slično. Temeljni dokumenti u tom smislu su navedeni u Kodeksu Ponašanja Roche Grupe i u ovim Uputama (vidjeti Internet stranicu pravnog odjela Grupe).

2. Podmićivanje & nedozvoljena pogodovanja

2.1. Rocheovo stajalište: Nulta tolerancija

Roche **odbija sve oblike podmićivanja** (javne, privatne, aktivno i pasivno podmićivanje, prema niže navedenoj definiciji) i **ne tolerira niti jedan drugi oblik koruptivnog ponašanja**⁶. Takva ponašanja ne samo da narušavaju integritet i ugled Grupe, nego predstavljaju kaznena djela u odnosu na sve umiješane osobe: pojedinačnog zaposlenika i njegovog poslodavca/trgovačko društvo – što može dovesti do ozbiljnih sankcija, uključujući i novčane kazne u slučaju utvrđene odgovornosti pravne osobe za kazneno djelo i kazne zatvora za zaposlenike. Pored toga, trgovačka društva osuđena za kaznena djela korupcije mogu biti uvrštena na tzv. crne liste i lišene prava sudjelovanja u postupcima javne nabave.

2.2. Historijat

Primjereno etično postupanje u poslovnim odnosima je ključno za ostvarivanje i održavanje zdravog, poštenog i pravednog okoliša koji počiva na jednakim vrijednostima i mogućnostima za sve. Nedozvoljeno ponašanje vodi korumpiranom društvu u kojem ekonomske i političke odluke postaju dvojbene, uspoređujući društvene procese, otežavajući ekonomski napredak, dok cijene proizvoda i usluga postaju lažne. Korumpirano društvo je društvo nejednakosti i nepoštenja.

Zbog navedenih razloga, u posljednjih nekoliko desetljeća intenzivirala su se nastojanja međunarodne zajednice u borbi protiv korupcije što je dovelo i do potpisivanja OECD-ove⁷ *Konvencije o Borbi Protiv Korupcije Stranih Državnih Službenika u Međunarodnom Poslovanju*. Ova Konvencija zahtijeva od država potpisnica da primjenjuju zakone koji na odgovarajući način tretiraju i sankcioniraju podmićivanje stranih državnih službenika. Njome se također izričito uspostavlja obveza uvođenja odgovornosti pravnih osoba, što znači da sankcije ne pogađaju samo pojedince koji su neposredni počinitelji koruptivnih radnji, nego i trgovačka društva koja su umiješana u koruptivne aktivnosti. Rečena odgovornost pravnih osoba u praksi se ostvaruje kroz institut korporativnog kaznenog djela koje se sastoji u propuštanju sprečavanja koruptivnih radnji. Pod navedenim pretpostavkama, trgovačko društvo može biti okrivljeno za organizacijski propust sprečavanja, otkrivanja ili reagiranja na korupciju.

Ipak, trgovačko društvo neće biti odgovorno ako može dokazati da je primjenjivalo odgovarajuće mjere sprečavanja, otkrivanja i reagiranja na slučajeve korupcije, za što se koristi pojam korporativna obrana.

Švicarska, kao potpisnica OECD Konvencije, u svoj je zakonodavni sustav 2003. godine uključila OECD načela. Također je u čl. 102 švicarskog Kaznenog zakona uvela institute korporativnih kaznenih djela i korporativne obrane. Na Roche, kao društvo sa sjedištem u Švicarskoj, se primjenjuju citirani zakoni i stoga je uspostava sveobuhvatnog sustava sprečavanja, otkrivanja i reagiranja na koruptivna ponašanja njegova pravna obveza. Obzirom da zakon ne zabranjuje

⁶ Vidjeti također str. 24 Kodeksa Ponašanja Roche Grupe.

⁷ Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD, Organisation for Economic Co-operation and Development) je međunarodno tijelo koje okuplja države s ciljem poboljšanja ekonomskog i socijalnog blagostanja ljudi u svijetu. Detaljnije vidjeti na www.oecd.org. Ostala međunarodna nastojanja u sprečavanju korupcije uključuju Konvenciju Ujedinjenih naroda protiv korupcije (UNCAC), Svjetski sporazum Ujedinjenih naroda i Vodeća načela Ujedinjenih naroda o poslovanju i ljudskim pravima (prema prijedlogu posebnog predstavnika Ujedinjenih naroda, John Ruggie-a)

samo podmićivanje stranih državnih službenika, nego i državnih službenika i fizičkih osoba, program osiguranja zakonitog postupanja nužno uključuje mjere protiv svih oblika korupcije. Obzirom da kvalitetna dokumentacija može biti ključni element korporativne obrane, nastoji se razviti sustav „dokumentiranog praćenja izvršavanja obveza zakonitog postupanja“ u svrhu dokazivanja sveobuhvatnosti naših aktivnosti usmjerenih osiguranju zakonitosti u postupanju.

Obzirom da su i druge države svoje zakonodavne okvire uskladile sa mjerama borbe protiv korupcije, to znači da je moguća uspostava odgovornosti trgovačkih društava za koruptivna kaznena djela počinjena u raznim jurisdikcijama, bilo gdje u svijetu.

2.3. Korupcija

Korupcija je zlouporaba položaja u svrhu pribavljanja protuzakonite osobne koristi. Roche neće tolerirati niti jedan oblik korupcije, pa će se protiv zaposlenika za koje se utvrdi da su izvršili povredu ovoga pravila pokrenuti odgovarajući disciplinski postupci, što uključuje i posljedicu otkazivanja ugovora o radu i podnošenje kaznenih prijava. Osim podmićivanja (vidjeti niže, poglavlje 2.4.) ova definicija uključuje sve koruptivne radnje kao što su pronevjera (engl. embezzlement), prijevarena (engl. fraud), krađa (engl. theft) i neovlaštena uporaba imovine trgovačkog društva.

Prijevarena je kazneno djelo namjernog dovođenja u zabludu druge osobe s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi (imovine ili usluga).

Pronevjera je protupravno prisvajanje tuđe pokretne stvari ili novca koji su mu povjereni u radu.

Krađa je neovlašteno oduzimanje imovine trgovačkog društva s ciljem da se takva imovina trajno protupravno prisvoji.

Neovlaštena uporaba imovine trgovačkog društva je neovlašteno korištenje imovine Rochea od strane njegovih zaposlenika u svrhe različite od obavljanja Rocheovog poslovanja.

2.4. Podmićivanje

Podmićivanje predstavlja poseban oblik korupcije koji uključuje sudjelovanje najmanje dvije osobe i koje karakterizira dvosmjernost: nezakonitu razmjenu nedozvoljene koristi. U nastavku donosimo definicije:

Aktivnim podmićivanjem se smatra obećavanje ili izvršavanje bilo kakvog plaćanja i davanje bilo kakve neprimjerene koristi, neposredno ili putem posrednika, službenoj osobi (podmićivanje osoba na javnim funkcijama) ili odgovornoj osobi (podmićivanje u gospodarskom poslovanju) u namjeri ili očekivanju pribavljanja nezakonite koristi u zamjenu za mito.

Pasivnim **podmićivanjem** se smatra zahtijevanje ili primanje bilo kakvog plaćanja i bilo kakve druge neprimjerene koristi, neposredno ili putem posrednika, u zamjenu za protuuslugu koja se sastoji u nezakonitom pogodovanju osobe koja je dala mito od strane osobe koja je primila mito.

Pod pojmom koristi smatra se svaka imovinska vrijednost koja se može sastojati u novcu, odobravanju popusta, financiranju ručkova / večera, zabavnih sadržaja, putnih troškova, sponzorstava i donacija. Čak i primanja neimovinskog karaktera, kao što je pomoć kod zapošljavanja, smatraju se korišću. Odnosna korist će se smatrati nedozvoljenom ako je nezakonita ili ako primatelj inače nema pravo na ostvarenje odnosne koristi⁸.

Na drugoj strani koruptivne razmjene je pogodovanje interesima onoga koji daje mito i koje se smatra nedozvoljenim ako primatelj mita zloupotrebljava svoj položaj kao protuuslugu za primljeno mito. Drugim riječima, primatelj mita djeluje u vlastitom interesu, a ne u interesu svog poslodavca. Vrlo često, osoba koja daje mito želi ostvariti pogodnost u formi pribavljanja poslovnih prilika, kao što je sklapanje ugovora ili održavanje poslovnog odnosa.

Kažnjivo je već samo nuđenje ili zahtijevanje nedozvoljene koristi u zamjenu za bilo kakvu nedozvoljenu pogodnost, čak i ako druga strana odbije ponudu i ako ne dođe do razmjene. Zabranjeno je davanje koristi članovima obitelji, prijateljima ili drugim osobama koje odredi primatelj mita. Nadalje, treba imati na umu da se čak i mali znakovi pažnje, ako budu zloupotrebjeni, mogu kvalificirati kao mito⁹.

2.5. Davanje nedozvoljene koristi

Davanje nedozvoljene koristi je obećavanje ili davanje nedozvoljene koristi koje nije motivirano konkretnim poslovnim ciljem; suprotno od naprijed navedene definicije podmičivanja, u ovom slučaju nema „protuusluge“. Stoga se nedozvoljena korist može očitovati kao oblik „dobrovoljnog“ plaćanja sa svrhom povećanja naklonosti strane koja odnosnu korist prima. Davanje nedozvoljene koristi državnom službeniku je vrsta korupcije koja se može kvalificirati kao kazneno djelo.

*Državni službenik*¹⁰ je osoba koja obnaša određenu javnu funkciju, koja je zaposlena u državnom ili javnom sektoru ili koja ima politički utjecaj. Primjerice, to su zastupnici u tijelima zakonodavne vlasti, osobe u oružanim snagama, suci, carinici, javni službenici, političari, osobe zaposlene u javnom zdravstvenom sektoru (dužnosnici ali i liječnici) i sve osobe zaposlene u raznim drugim organizacijama u vlasništvu države.

Roche zabranjuje davanje nedozvoljenih koristi bilo koje vrste državnim službenicima, bilo iz sredstava društva ili privatnim financiranjem. Ova zabrana se također odnosi i na posredna davanja, primjerice, u obliku plaćanja savjetnicima, dobavljačima ili bilo kojim trećim osobama.

Također je zabranjeno i davanje nedozvoljenih koristi privatnim poslovnim partnerima jer nije u skladu sa Rocheovim visokim načelima poštenja u poslovanju

⁸ Pogledati poglavlje 2.6. o Dopuštenim davanjima radi informiranja o uvjetima pod kojima se određena korist neće smatrati nedozvoljenom, pa stoga i slobodnom.

⁹ Pogledati poglavlje 3, Darovi & gostoprimstvo.

¹⁰ Zaposlenici koji stupaju u odnose sa državnim službenicima trebali bi pogledati sadržaj na str. 41 Kodeksa Ponašanja Roche Grupe i Rocheove Smjernice o Dobrom Postupanju u Odnosima sa Državnim Službenicima (detaljnije na Internet stranici pravnog odjela Grupe)

2.6. *Dopuštena davanja*

Ipak, postoje određene situacije u kojima je davanje neke koristi dozvoljeno. Zaposlenici mogu nuditi ili davati koristi poslovnim partnerima uz uvjet kumulativnog ispunjenja sljedećih uvjeta:

- ako takvo davanje dopuštaju važeći nacionalni zakoni;
- ako je takvo davanje u skladu sa lokalnim običajima;
- ako je primjereno;
- ako je uredno evidentirano u poslovnim knjigama; i
- ako je učinjeno u državi pružanja usluga.

Zabranjena su sva plaćanja koja se ne mogu kvalificirati kao dopuštena davanja.

U procjeni da li je neko davanje primjereno, moramo voditi računa o Rocheovim vrijednostima i načelima poštenja u poslovanju koja su sadržana u Kodeksu Ponašanja Roche Grupe i u ovim Uputama. Također moramo biti svjesni postojanja dodatnih pravila o izdacima namijenjenim određenim skupinama i osobama. Primjerice, odnosi sa zdravstvenim radnicima, zdravstvenim ustanovama, pružateljima zdravstvenih usluga i udrugama bolesnika podliježu puno strožim pravilima¹¹. U dvojbi, morali bismo se obratiti lokalnom neposredno nadređenom rukovoditelju (engl. Line Manager) ili službeniku nadležnom za sukladnost u poslovanju (engl. Compliance Officer), iskoristiti svu pomoć i savjete dostupne na lokalnoj razini ili se obratiti Liniji za Pomoć & Savjetovanje uspostavljenoj temeljem Kodeksa Ponašanja Roche Grupe.

Najboljim postupkom se smatra onaj u kojem se zaposlenik savjetuje sa lokalnim službenikom nadležnim za sukladnost u poslovanju (engl. Compliance Officer) i/ili dobiva odobrenje bazirano na procjeni rizika prije bilo kakvih dopuštenih davanja. Postupci procjene rizika trebali bi biti utvrđeni lokalno, od strane neposredno nadređenog rukovodstva (engl. Line Management) i/ili službenika nadležnog za sukladnost u poslovanju (engl. Compliance Officer).

Uredno evidentiranje davanja poslovnim partnerima u poslovnim knjigama je od ključnog značaja. Zbog razloga transparentnosti, različiti propisi (primjerice Sunshine Act koji se primjenjuje u SAD-u ili EFPIA-in kodeks o objavljivanju podataka o prijenosu vrijednosti zdravstvenim radnicima i zdravstvenim organizacijama) od Rochea zahtijevaju da bilježi i objavljuje podatke o određenim izdacima. Valja primijetiti da je za svako takvo objavljivanje uobičajeno potrebna informirana suglasnost primatelja davanja, pa stoga i samo davanje mora biti uvjetovano pribavljanjem pisane suglasnosti.

¹¹ Ta pravila uključuju IFPMA Kodeks, PhRMA Kodeks, EFPIA-ine kodekse o (i) odnosima sa zdravstvenim radnicima, (ii) odnosima za udrugama bolesnika, AdvaMed Kodeks i EDMA Etički kodeks. Također pogledajte Uputu o Odnosima sa Zdravstvenim Radnicima i Zdravstvenim Organizacijama i Uputu o Donacijama i Sponzorstvima. Nadalje, pogledajte i Rocheov Upitnik o sukladnosti u području promocije i prodaje (detaljnije na Internet stranici pravnog odjela Grupe).

2.7. Što smijete, a što ne smijete činiti

- Strogo se pridržavajte Rocheovih načela poštenog postupanja u poslovanju. Zapamtite da je percepcija bitna: čak i ako je plaćanje zakonito, ono se može doživjeti kao mito i izložiti Roche reputacijskom riziku i/ili uzrokovati formalno pokretanje istražnih radnji od strane nadležnih tijela.
- Uvijek tražite pomoć i savjet u svim slučajevima dvojbe o pravilnom postupanju u poslovanju.
- Suradujte sa lokalnim udruženjima u cilju uspostave pravnog i regulatornog okruženja koje će zabranjivati i sankcionirati sve oblike korupcije.
- Davanje je dopušteno ako je:
 - a. dopušteno po važećim nacionalnim zakonima;
 - b. u skladu sa lokalnim običajima;
 - c. primjereno;
 - d. uredno evidentirano u poslovnim knjigama, i
 - e. učinjeno u državi u kojoj se pružaju usluge.
- Zapamtite da se čak i pojedinačno dopuštena davanja mogu smatrati nedopuštenima, ako su učestala.
- Pročitajte *Rocheovo Stajalište Prema Poštivanju Ljudskih Prava*¹² i u razgovorima sa internim i eksternim sudionicima uvijek jasno komunicirajte Rocheovo stajalište.
- Odmah podnesite izvještaj o svim sumnjivim ponašanjima koja primijetite, koristeći servise koji su ustanovljeni u tu svrhu¹³

- Ne upuštajte se, ne tolerirajte i ni na koji način ne podržavajte bilo kakvo koruptivno poslovno ponašanje.
- Ne obećavajte i ne davajte nedozvoljene pogodnosti poslovnim partnerima.
- Ne tražite i ne primajte nedozvoljene koristi od poslovnih partnera.

¹² Rocheovo Stajalište prema Poštivanju Ljudskih Prava je dostupno na <http://www.roche.com>

¹³ Vidjeti str. 4 ovih Uputa i str. 13 Kodeksa Ponašanja Roche Grupe.

3. Darovi & gostoprimstvo

3.1. *Percepcija je važna*

Čak i u slučajevima kada su darovi ili gostoprimstvo razmijenjeni s najčišćim motivom njegovanja osobnih ili profesionalnih prijateljstava, oni mogu biti pogrešno shvaćeni. Primjerice, dar koji daje Rocheov zaposlenik može se učiniti kao pokušaj utjecaja na primatelja da za Rocheov poslovni interes omogući kontakt sa određenim poslovnim partnerom. Jednako tako, gostoprimstvo koje Rocheovi zaposlenici omogućuju svojim poslovnim partnerima mogu stvoriti dojam korupcije.

Radi izbjegavanja prigovora o stvarno ili navodno nedopuštenim vezama sa postojećim i budućim poslovnim partnerima, javnim i privatnim, kao i s ciljem zadržavanja osobnog i korporativnog poštenja i nezavisnosti, Roche je usvojio stroga pravila o pitanju davanja ili primanja darova i gostoprimstva. Na odnosne izdatke, koji mogu uključivati financiranje putnih troškova, troškova smještaja, hrane i slobodnih aktivnosti, primjenjuju se niže navedena načela. Treba naglasiti da lokalna povezana društva u okviru Roche Grupe mogu uspostaviti čak i stroža pravila, uključujući i potpuno zabraniti davanje darova i/ili gostoprimstva.

3.2. Davanje darova & gostoprimstva

Darovi ili gostoprimstvo mogu se dati poslovnim partnerima samo onda kada su primjereni i kada ne postoji rizik stvaranja dojma o neprimjerenom utjecaju na odluku primatelja. Darovi moraju biti minimalne vrijednosti i gostoprimstvo ne smije prelaziti razumne troškove. Izdaci za raskošne ili nepodobne darove ili gostoprimstvo mogu se kvalificirati kao podmićivanje i stoga su strogo zabranjeni. Zaposlenici bi također trebali zapamtiti pravila o dopuštenim davanjima navedena naprijed, u poglavlju 2.6.

3.3. Primanje darova & gostoprimstva

Zaposlenici Rochea ne smiju zahtijevati ili poticati primanje darova ili gostoprimstva bilo koje vrste ni od postojećih niti od budućih poslovnih partnera. To uključuje ne samo robu, nego i sve ostale vrste koristi.

Nepoticano darivanje ili gostoprimstvo može se prihvatiti pod uvjetom da ne premašuje granice uobičajene ljubaznosti i ako predstavlja prihvaćenu lokalnu poslovnu praksu. Vrijednost i dinamika takvih primitaka ne smije za primatelja stvarati nikakve obveze. Nuđenje bilo kakve koristi koja ne udovoljava ovim kriterijima mora se odbiti.

Primjereni darovi bili bi, primjerice, promotivni predmeti i mali znakovi pažnje kao što je darivanje cvijeća ili prigodnih poklona, pod uvjetom da takvi darovi nisu skupi, da se daju samo povremeno i u primjerenom doba. Ipak, primanje novca ili vrijednosnih predmeta (kao što su npr. vaučeri) je zabranjeno.

Ponude u smislu korištenja zabavnih sadržaja mogu se prihvatiti samo ako proizlaze iz uobičajenog tijeka poslovanja, ako takvi sadržaji nisu raskošni i ako se događaju na primjerenim mjestima. Takve ponude ne smiju uključivati članove obitelji ili prijatelje ili bilo koje treće osobe koje nisu u poslovnom odnosu.

U slučaju dvojbe o primjerenosti prihvaćanja nepoticane koristi, moramo se obratiti našem neposredno nadređenom rukovoditelju (engl. Line Manager) i postupati u skladu sa njezinim / njegovim uputama.

3.4. Što smijete, a što ne smijete činiti

- Smijete primiti darove ili gostoprimstvo:
 - a. ako su nepoticani;
 - b. ako ne izlaze izvan okvira uobičajene ljubaznosti;
 - c. ako se smatraju prihvatljivim prema lokalnim poslovnim običajima, i
 - d. ako za Vas ne stvaraju nikakve obveze.
- Zapamtite da čak i mali darovi ili razumno gostoprimstvo može postati nedopušteno ako je učestalo.
- Uvijek tražite pomoć i savjet ako niste sigurni u vezi davanja ili primanja darova ili gostoprimstva

- Ne smijete zahtijevati darove, zabavne sadržaje ili druge osobne koristi od postojećih ili budućih poslovnih partnera.
- Ne davajte i ne primajte bilo kakav dar ili izdatak druge vrste o kojem ne biste željeli da se piše u novinama.

4. Postupanje s poslovnim partnerima

4.1. Načela

Svi odnosi sa Rocheovim poslovnim partnerima zasnovani su na načelima kvalitete, usluge, kompetitivne cijene, primjerenosti i održivosti. Roche teži uspostavljanju obostrano korisnih, dugoročnih odnosa sa svojim poslovnim partnerima koji će se bazirati na navedenim načelima.

Zaposlenici koji stupaju u odnose sa poslovnim partnerima iz javnog i/ili privatnog sektora moraju se pridržavati primjenjivih Rocheovih načela¹⁴ kao i svih ostalih relevantnih zakona i propisa. Moramo uvijek providiti adekvatni postupak dubinske analize (engl. due diligence) poslovnih partnera i pridržavati se određenih načela u vezi sklapanja ugovora i nagrađivanja za obavljeni rad.

4.2. Dubinska analiza

Suvremeni antikorupcijski propisi uspostavljaju odgovornost trgovačkih društava i za radnje fizičkih i pravnih osoba koje djeluju u ime trgovačkih društava¹⁵. To znači da Roche može biti odgovoran za radnje svojih poslovnih partnera. Stoga je ključno provesti učinkovitu dubinsku analizu. Dubinskom analizom se smatra postupak pažljivog odabiranja, instruiranja i nadziranja poslovnih partnera korištenjem postupaka procjene rizika. Od poslovnih partnera se očekuje da, poput Rochea, poštuju stroga pravila o poštenom poslovanju.

Postupak dubinske analize treba započeti i prije početka pregovora; pažljivim odabirom potencijalnog poslovnog partnera treba nastojati utvrditi njegovo poštenje, kvalitetu, prikladnost i vjerodostojnost¹⁶. O pitanjima vezanim za poštenje moguće je informirati se pomoću Upitnika o Anti-korupcijskoj Sukladnosti Rocheovih Poslovnih Partnera¹⁷. Jednom kada poslovni partner bude odabran i kada započnu pregovori, primjerene odredbe usmjerene na zaštitu poštenja moraju se uključiti u sve ugovore¹⁸.

Nakon potpisivanja ugovora i odgovarajućih uputa u vezi sa obvezom postupanja u skladu sa načelom poštenja i ostalim obvezama, postupak dubinske analize poslovnog partnera nastavlja se u obliku nadzora u svrhu osiguranja ispunjavanja ugovornih obveza. Odluku o intenzitetu nadzora potrebno je donijeti na temelju procjene rizika. Bilo kakva povreda Rocheovih načela poštenog poslovanja mora se prijaviti lokalnom službeniku zaduženom za osiguranje sukladnosti (engl. Compliance Officer) ili glavnom službeniku zaduženom za osiguranje sukladnosti i pri tome djelovati brzo i primjereno. Zaposlenici bi također trebati voditi računa o potrebi dokumentiranja svih napora radi osiguranja sukladnosti.

¹⁴ Primjerice Kodeks o Nabavi ili Rocheove Upute o Dobroj Praksi u Odnosima sa Državnim Službenicima (detaljnije na Internet stranici pravnog odjela Grupe).

¹⁵ Potrebno je razlikovati poslovne partnere koji djeluju u ime i za račun Rochea (npr. posrednike) i poslovne partnere koji djeluju u svoje ime i za svoj račun (npr. distributere). Roche je odgovoran za aktivnosti prvih, kao da su radnje poduzeli Rocheovi zaposlenici. Odgovornost Rochea za aktivnosti drugih će se procjenjivati od slučaja do slučaja, temeljeno na konkretnim okolnostima i primjenjivom zakonu. To će ovisiti od toga u kojoj je mjeri Roche imao mogućnost davati upute i nadzirati aktivnosti poslovnog partnera.

¹⁶ U odnosu na ugovore sa zdravstvenim radnicima, pogledajte, prije angažmana zdravstvenih radnika, Vodeća Načela o Dubinskoj Analizi Zdravstvenih Radnika.

¹⁷ Upitnik možete pronaći na Internet stranici pravnog odjela Grupe.

¹⁸ Ostale važne dokumente koji se bave ostalim pitanjima, nevezanim za poštenje u poslovanju (npr. o pitanjima zdravlja & sigurnosti) također bi trebali biti uključeni.

4.3. Ugovori & Naknada za rad

Sljedeća načela se primjenjuju u slučaju sklapanja ugovora o pružanju usluga između Rochea (neposredno ili u Rocheovo ime) i poslovnih partnera kao što su savjetnici, posrednici ili stručnjaci:

- svaki ugovor mora biti usklađen sa zakonima države primjene i Rocheovim načelima poštenog poslovanja;
- kada je primjenjivo, ugovori moraju sadržavati, kao jednu od obveza poslovnog partnera, obvezu postupanja u skladu sa Kodeksom Ponašanja Roche Grupe¹⁹;
- svi ugovori moraju sadržavati jasan opis uloga i obveza poslovnog partnera i Rochea, kao i osnove za izračun naknade za rad;
- naknada za rad poslovnog partnera trebala bi biti jednaka poštenoj tržišnoj vrijednosti²⁰ za pružene usluge. U svim slučajevima, naručitelj mora biti u stanju obrazložiti i opravdati ugovoreni iznos naknade;
- plaćanja moraju biti u skladu sa lokalnim zakonima i Rocheovim načelima poštenog poslovanja i biti izvršena u državi pružanja ugovorenih usluga. Sva takva plaćanja moraju se uredno evidentirati u poslovnim knjigama i dostupnim bazama podataka;
- potrebno je uzeti u obzir i primjenjive porezne zakone odnosne države;
- svi ugovori moraju se redovito ažurirati sa svrhom osiguranja njihove primjenjivosti na odnose koji se takvim ugovorima uređuju u državi izvršavanja ugovora;
- u slučaju pojave problema u vezi sa ispunjavanjem obveza poslovnog partnera, od poslovnog partnera se mora bez odgode zahtijevati da poduzme mjere radi otklanjanja povrede. U ozbiljnim slučajevima, ugovor se mora raskinuti²¹.

4.4. Što smijete, a što ne smijete činiti

- **Provjeravajte poslovne partnere, na početku i redovito za trajanja poslovnog odnosa.**
- **Vodite računa o tome da izdaci moraju biti razmjerni ugovorenoj usluzi.**
- **Zahtijevajte račun.**
- **Pobrinite se da ugovori sa poslovnim partnerima sadrže odredbu o obvezi poštenog postupanja.**
- **Ako uočite da poslovni partner krši obvezu urednog izvršavanja ugovorenih obveza, zahtijevajte trenutno otklanjanje povrede ili raskinite ugovor.**

- **Ne vršite nikakva protuzakonita plaćanja ili naknađivanja poslovnim partnerima.**
- **Ne plaćajte previsoke cijene usluga.**
- **Ne otvarajte i ne posređujte prilikom otvaranja bankovnog računa za Vaše poslovne partner.**
- **Ne vršite nikakva neformalna plaćanja**

¹⁹ Navedeni dokument je dostupan na Internet stranici pravnog odjela Grupe.

²⁰ Dodatne informacije u vezi plaćanja nagrade zdravstvenim radnicima pogledajte u dokumentu naslovljenom Vodeća Načela o Poštenoj Tržišnoj Vrijednosti.

²¹ Budite svjesni obveze prijavljivanja Glavnom Službeniku Zaduženom za Sukladnost, putem lokalnog Službenika za Sukladnost, svih raskida ugovora zbog neetičnog ponašanja, što je obveza propisana Pravilima o Prijavlivanju Neetičnih Incidenata.

5. Sukob interesa

5.1. *Načela*

Rocheovi zaposlenici trebaju izbjegavati situacije u kojima je njihov osobni interes u sukobu sa Rocheovim interesima. Sukob interesa postoji kada su zaposlenikovi osobni interesi nespojivi sa interesima Rochea sa posljedicom stvaranja sukobljene lojalnosti²². Sukobljena lojalnost može dovesti do toga da zaposlenik prednost daje osobnim interesima u situacijama u kojima ima prvenstvenu obvezu voditi računa o Rocheovim interesima.

Tipični primjeri moguće pojave sukoba interesa su situacije u kojima zaposlenik može utjecati na Rocheove odluke o:

- zapošljavanju prijatelja ili rodbine;
- poslovanju sa poslovnim partnerima u kojima Rocheov zaposlenik radi ili koji su u njegovu (su)vlasništvu;
- svim ostalim pitanjima u kojima zaposlenik ima snažan osobni ili poslovni interes zbog kojeg bi mogao biti pristran.

Ipak, sukob interesa postojati će i u situacijama kada vanjske aktivnosti oduzimaju previše zaposlenikovog vremena i radnog kapaciteta što se negativno održava na izvršavanje radnih obveza.

Ako dođe do sukoba između osobnih interesa i interesa Rochea, o tome treba bez odgađanja izvijestiti neposredno nadređenog rukovoditelja (engl. Line Manager) radi iznalaženja odgovarajućeg rješenja. Ako dođe do promjene neposredno nadređenog rukovoditelja, i njegova nasljednika treba također izvijestiti o svim sukobima interesa. Ovo je još jedno područje u kojem je važna percepcija: ako se pojavi makar i sumnja o sukobu interesa, svaku odluku (pa makar bila i ispravna za Roche) treba preispitati. Stoga je mudro otkriti na vrijeme sve moguće sukobe interesa.

Sukob interesa moguć je i u slučaju članstva u rukovodećim tijelima ostalih organizacija, izvan rada u Rocheu. Zaposlenici koji žele biti aktivni u takvim organizacijama, pored svog rada u Rocheu, moraju pročitati i pridržavati se Rocheove Upute o Zaposlenicima – Članovima Rukovodećih Tijela²³ i zatražiti suglasnost ako je potrebna u svrhu poduzimanja eksternih aktivnosti.

²² Vidjeti također str. 19 Kodeksa Ponašanja Roche Grupe.

²³ Uputa kao i detaljnije informacije o ovome pitanju i Prijavu pogledajte na Internet stranici pravnog odjela Grupe.

5.2. Što smijete, a što ne smijete činiti

- Izbjegavajte sve situacije u kojima Vaši osobni interesi dolaze u sukob sa interesima Rochea.
- Ako se sukob interesa pojavi, odmah o tome izvijestite Vašeg neposredno nadređenog rukovoditelja.
- Zapamtite da, u slučaju promjene Vašeg neposrednog nadređenog rukovoditelja, i njegovog nasljednika morate obavještavati o svim Vašim (potencijalnim) sukobima interesa.
- Pobrinite se da od Vašeg neposredno nadređenog rukovoditelja pribavite pisanu suglasnost ako Vam on/ona dopusti da radite na projektu unatoč mogućem sukobu interesa (dokaz o sukladnosti).

- Ne prikrivajte sukob interesa. Zbog otkrivanja takvih situacija nećete disciplinski odgovarati, ali zbog prikrivanja možete.
- Ne prihvaćajte imenovanje u rukovodećim tijelima bilo kakve organizacije bez prethodnog razjašnjenja pitanja sukoba interesa i pribavljanja Rocheove suglasnosti, ako je potrebna.

Primjena

Svako pojedinačno povezano društvo Rochea je odgovorno za primjenu ove Upute o poštenom poslovanju.

Svi Rocheovi zaposlenici moraju biti na odgovarajući način obaviješteni o sadržaju ove Upute.

Stupanje na snagu

Dopune Upute o poštenom poslovanju je 19. rujna 2013 godine razmatralo i odobrilo Vijeće za Osiguranje Sukladnosti u Zdravstvu. Dopune su prihvaćene na sjednici Izvršnog Odbora održanoj 11. studenog 2013., pa sa navedenim datumom ova Uredba stupa na snagu.